

trecută, rostul ei, linia pe care trebuie să mergem, înțelesul solidar al tuturor faptelor și evenimentelor din viața omenească, al tuturor lucrurilor din natură, că pe toate le explică Puterea și Cauza cea unică ce stă la baza tuturor și-și arată lucrarea deodată în toate.

În altă parte, Sf. Maxim Mărturisitorul deosebește între discernământ și cunoștință. Cea dintâi e născută de activitatea virtuoaasă, cea de a doua, din credință; cea dintâi e din ordin practic, cea de a doua, de ordin contemplativ. Prin cea dintâi deosebim binele de rău, prin cea de a doua cunoaștem rațiunile realităților văzute și nevăzute, avându-și fundamentul în Dumnezeu.

Am putea să identificăm pe cea dintâi cu darurile sfatului, științei, cunoștinței și înțelegerii, iar pe cea din urmă cu darul înțelepciunii, întrucât în alte părți Sfântul Maxim nu consideră credința dezvoltându-se în cunoștință pe o linie deosebită de cea a virtuților. Dar am putea socoti că discernământul practic și cunoștința contemplativă sau înțelepciunea

sunt două culmi convergente, care întâlnindu-se în iubire, nasc pe o treaptă superioară cunoașterea tainică a lui Dumnezeu, deosebită de înțelepciune, sau de cunoașterea Lui din lucrurile lumii.

Darurile Duhului Sfânt ne călăuzesc și susțin în cunoașterea mijlocită a lui Dumnezeu. Deosebită de ea este cunoașterea directă a lui Dumnezeu, care va constitui faza a treia a urcușului duhovnicesc, sau faza unirii sufletului cu Dumnezeu, sau a vederii luminii dumnezeiești. (...)

Este o cunoaștere ce urmează imediat după treapta nepătimirii, care este o curățire de patimi, dar încă nu și de chipurile simple ale lucrurilor. Abia după ce mintea se va curăți nu numai de patimi, ci și de imaginile și reprezentările simple ale lucrurilor, se va produce cunoașterea directă a lui Dumnezeu, cunoașterea teologică din faza a treia.

(Preot Profesor Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitatea ortodoxă; Ascetica și mistica*)

Sf. Ier. Nectarie de la Eghina, icoană

DESPRE TRUFIE ȘI DESPRE CEL TRUFAȘ

Trufia este cugetul înfumurat al omului neînsemnat, care socotește despre sine că este mare și important. Cel trufaș are o părere foarte bună despre sine, gândește disprețuitor și socotește că, ignorându-le pe toate, este înțelept; face paradă de cumpătare, în timp ce el este nechibzuit; are impresia că este cineva, deși este un nimeni; se amăgește cu fapte care sunt fără de nici o valoare. Cu toate că este rău, gândește despre sine că este bun: nu-și măsoară faptele, apreciindu-le după măsura comună, ci după măsura îngâmfării sale.

Cei vechi socoteau că această patimă este prin firea ei necurată și au definit-o ca fiind un obstacol în calea bunăstării, deoarece omul care socotește despre sine că este mare nu poate accepta să fie îndreptat.

După socotința trufașului, ceea ce gândește despre sine aceea și este într-adevar.

Cel trufaș îi disprețuiește pe ceilalți, iar pe casnici îi privește de sus; este surd, iar frâiele minții lui sunt nestatornice, asemenea bății de vânt.

Este veșnic întristat și nemulțumit, ca unul ce socotește că nu-i sunt apreciate meritele; este un acuzator de temut al celorlalți, și mai ales al celor care n-au nici o admirație pentru el; se plânge că este nedreptățit de cei aflați în poziții superioare și învinuiește [pentru aceasta] pronia dumnezeiască. Trufașul este lipsit de evlavie, pentru că nu se închină decât propriei persoane.

(Sfântul Nectarie din Eghina, "Cunoaște-te pe tine însuși sau Despre virtute")